

Siikalatva

Suomen keskipisteessä

SIIKALATVAN KUNNAN KOTOUTTAMISOHJELMA

2023–2025

Siikalatvan arvot

Yhteen hiileen

Hullut ideat

Oppimisen ilo

Teot ratkaisee

Kunnanvaltuusto 2018

SISÄLLYSLUETTELO

KOTOUTTAMISOHJELMAN TAUSTAA.....	1
KOTOUTTAMISOHJELMAN TEEMAT	3
OSALLISUUS.....	4
TURVALLISUUS	5
HYVINVOINTI	6
KOTOUTTAMISOHJELMAN TAVOITTEET	7
TAVOITTEET JA TOIMENPITEET.....	8
LÄHTEET	11
KÄSITTEET	

KOTOUTTAMISOHJELMAN TAUSTAA

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386, § 32) velvoittaa kuntia laatimaan kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelman. Kunnalla on siis vastuu kotoutumisen koordinoinnista. Hyvinvointialue puolestaan huolehtii sosiaali- ja terveystalveluiden toimivuudesta. Kunta ja TE-toimisto voivat tarvittaessa pyytää hyvinvointialuetta osallistumaan alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve sitä edellyttää. (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 10, § 13.) Myös kolmannen sektorin ja vapaaehtoistyön toiminta tukee omalta osaltaan kotoutumista ja yhteistyön kehittämiseen on tärkeää panostaa tulevaisuudessa nykyistä enemmän.

Siikalatvan kunnan kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2023–2025. Kotouttamisohjelman pääteemat ovat osallisuus, turvallisuus ja hyvinvointi. Kotouttamisohjelma pohjautuu Siikalatvan kuntastrategiaan (2022–2025), josta on nostettu tavoitteita kotouttamistyöryhmässä esille nousseiden tavoitteiden lisäksi. Tässä ohjelmassa on kuvattu tavoitteita, toimenpiteitä, vastuutahoja ja mittareita, joiden avulla voidaan kehittää kotoutumisen edistämiseen liittyviä palveluja ja toimenpiteitä seuraavan kolmen vuoden aikana. Jo olemassa olevia palveluja ei ole kuvattu. Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan sekä se päivitetään vähintään neljän vuoden välein.

Centria-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat ovat työstäneet tätä kotouttamisohjelmaa opinnäytetyönään yhdessä työryhmän kanssa, jossa oli edustajia kunnan eri toimialoilta sekä Jokihelmen opistosta ja Haapaveden opistosta. Siikalatvan kunnan kotouttamisohjelman laatimiseen ovat osallistuneet:

Arbelius Juha, virka-apulaisrehtori, Siikalatvan kunta

Hultqvist Anu, rehtori, Jokihelmen opisto

Ikola Sanna, sosionomiopiskelija, Centria-ammattikorkeakoulu

Jordan Taina, kulttuurisihteeri, kotouttamisyhteyshenkilö, Siikalatvan kunta

Louet Kaisa, hyvinvointipäällikkö, Siikalatvan kunta

Myllykoski Juulia, varhaiskasvatuksen opettaja, Suopeikon päiväkot, Siikalatvan kunta

Närhi Noora-Maria, opistos sihteeri, Jokihelmen opisto

Penttilä Anne, lehtori, Haapaveden Opisto

Pääkkö Riina, sosionomiopiskelija, Centria-ammattikorkeakoulu

Repo Helena, työllisyydestä vastaava sosiaaliohjaaja, Siikalatvan kunta

Tirola Jouni, hallintojohtaja, Siikalatvan kunta

Väänänen Tiia, johtava sosiaalityöntekijä, Siikalatvan kunta (1.1.2023 alkaen lastensuojelun palveluyksikköpäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue)

Yrttiaho Katariina, sosionomiopiskelija, Centria-ammattikorkeakoulu

KOTOUTTAMISOHJELMAN TEEMAT

OSALLISUUS

Kotoutumisen onnistuminen edellyttää osallisuuden ja osallistumismahdollisuuksien tukemista.

Siikalatvan kunta edistää maahanmuuttajien osallisuutta ja tietoutta kunnasta ja palveluista päivittämällä kunnan internet-sivut myös englanninkieliseksi. Kuntaan nimetään kotouttamisyhteyshenkilö, jonka yhteystiedot lisätään internet-sivuille. Kuntaan muuttaneita kotoutujia pyritään tavoittamaan ja kontaktoimaan infopakettilla (Siikalatvan kuntastrategia 2022), jonka tarkoituksena on toivottaa kuntaan muuttanut tervetulleeksi ja antaa tietoa kunnasta ja sen palveluista.

Varhaiskasvatuksessa panostetaan maahanmuuttajataustaisten perheiden ja lasten osallisuuden lisäämiseen. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeet käännetään englanniksi ja venäjäksi. Kunnassa selvitetään myös mahdollisuus lapsen oman kielen opetuksen lisäämiseen varhaiskasvatuksessa. Kunta tekee yhteistyötä Haapaveden opiston kanssa ja tarjoaa maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille työharjoittelumahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa.

Oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille järjestetään tarvittaessa perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä, sekä suomi toisena kielenä -opetusta (S2-opetus). Koulutoimi laatii paikallisen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman.

Siikalatvan kunta tarjoaa luontevia kohtaamispaikkoja kansalaisopiston kursseilla ja vapaa-ajan palveluissa.

TURVALLISUUS

Turvallisuuden tunne on ihmisen perustarve ja edellytys fyysiselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille. Se syntyy myönteisestä ilmapiiristä, mahdollisuudesta luottaa läheisiin ilman pelkoa ja mahdollisuudesta vaikuttaa itseä koskeviin asioihin.

Ulkomaalaistaustaisen turvallisuuden tunne uudessa kotimaassa ja uudella paikkakunnalla vahvistuu kotoutumisen ja uuden kielen oppimisen myötä. Siikalatvan kunta tekee yhteistyötä eri järjestöjen ja kansalaisopistojen kanssa kotoutumisen edistämiseksi.

Informaation lisääminen kotoutumisesta tukee henkilökunnan asiantuntijuutta. Henkilöstön osaamista kehitetään maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvissä asioissa sekä luodaan selkeä työnjako palveluiden saavutettavuuden parantamiseksi. *Siikalatvan kuntaorganisaatiossa edistetään toisia arvostavaa puhetta ja toimintaa. Kuntaan houkutellaan aktiivisesti ulkomaalaista työvoimaa ja luodaan kotouttamisella edellytykset perheille asettua Siikalatvalle.* (Siikalatvan kuntastrategia 2022.) Jokainen voi omalla toiminnallaan edesauttaa syrjinnän vähenemistä ja turvallisen elinympäristön luomista jokaiselle kunnan asukkaalle.

Panostetaan laadukkaaseen ja turvalliseen koulunkäyntiin. *Koulurakennukset ovat turvallisia, toimivia ja opetustilat mahdollistavat opetussuunnitelmien tavoitteiden saavuttamisen. Kiusaamiseen puututaan ja nuoria tuetaan oppilashuollossa tiiviisti.* (Siikalatvan kuntastrategia 2022.)

HYVINVOINTI

Hyvinvoinnin kannalta on erittäin tärkeää, että jokainen saa mahdollisuuden elää omannäköistä elämää ja kasvaa turvallisessa ympäristössä ilman syrjintää.

Maahanmuuttajan kotoutumista ja hyvinvointia voidaan tukea monin eri tavoin, yksi tärkeimmistä on arvostava ja vuorovaikutuksellinen kohtaaminen. Maahanmuuttajan alkukartoitusta, ja myöhemmin kotoutumissuunnitelmaa, laadittaessa on oleellista maahanmuuttajan henkilökohtainen kokemus hyvästä elämästä. Hyvinvointia tukee usein myös mahdollisuus oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen.

Kunnan hyvinvointityössä panostetaan ennaltaehkäisyyn ja tehdään tuloksekasta yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa asukkaiden palveluketjujen turvaamiseksi (Siikalatvan kuntastrategia 2022). Maahanmuuttajille kuuluvat samat palvelut kuin muillekin kuntalaisille. Lisäksi palvelujen takaamiseksi voidaan tarvita esimerkiksi tulkkaus- ja/tai käännöspalveluja. Tämän vuoksi laaditaan ohjeistus tulkkipalvelujen käytöstä, jotta koko henkilöstöllä on tiedossa yhteiset toimintatavat. Maahanmuuttajia informoidaan heidän oikeudestaan saada tulkkaus- ja käännöspalveluja.

Kunnan työllisyysprosenttia kasvatetaan ja jokaiselle pyritään löytämään koulutus- tai työpaikka (Siikalatvan kuntastrategia 2022). Yhteistyö TE-toimiston sekä paikallisten yritysten kanssa on tärkeässä roolissa työllisyyteen liittyvissä asioissa. Siikalatvan kunnan työllisyyspalveluissa lisätään yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa kartoittaen työpaikkoja.

KOTOUTTAMISOHJELMAN TAVOITTEET

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Tavoite	Toimenpiteet/toteutus	Vastuutaho	Aikataulu	Mittarit
Siikalatvan kunnan henkilöstö on osaavaa ja maahanmuuttajien palvelupolut selkeitä.	Lisätään koulutusta kotouttamisesta henkilöstölle. Selkeytetään työnjakoa.	Siikalatvan kunta	Heti	Onko koulutusta järjestetty? Kyllä/Ei Koulutukseen osallistuvan henkilöstön %
Maahanmuuttajat ovat yhdenvertaisia siikalatvalaisia.	Kontaktoidaan maahanmuuttajia infopakettilla. Päivitetään kunnan internet-sivut myös englanniksi sekä lisätään kotouttamisyhteyshenkilön yhteystiedot.	Siikalatvan kunta	Kunnan henkilöstön kouluttamisen sekä kotouttamisyhteyshenkilön nimeämisen jälkeen.	Onko kontaktointi aloitettu? Internet-sivujen kaksikielisyys
Maahanmuuttajat saavat tarvittaessa kotouttamislain mukaista tulkkaus- ja käännöspalvelua.	Vahvistetaan ymmärrettävyyttä ja erikielistä viestintää. Laaditaan ohjeistus tulkkaus- ja käännöspalveluista. Keskeiset lomakkeet saatavissa selkokielellä. Tiedotetaan henkilöstöä sekä maahanmuuttajia.	Siikalatvan kunta	Jatkuva, alkaen 2023	Onko ohjeistus laadittu? Kyllä/Ei Onko keskeiset lomakkeet saatavissa selkokiekisenä? Kyllä/Ei
Järjestöt tukevat kotoutumisessa.	Siikalatvan kunta käynnistää yhteistyön eri järjestöjen kanssa.	Siikalatvan kunta	Alkaen 2023	Onko tapaamisia järjestetty? Kyllä/Ei

Tavoite	Toimenpiteet/toteutus	Vastuutaho	Aikataulu	Mittarit
Haapaveden Opisto tukee kotoutumisessa.	Siikalatvan kunta tekee yhteistyötä Haapaveden Opiston kanssa kieli- ja kotoutumiskoulutuksiin liittyen.	Siikalatvan kunta, Haapaveden opisto	Jatkuva	-
Jokihelmen opisto tukee kotoutumisessa.	Siikalatvan kunta tarjoaa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen kursseja Jokihelmen opiston toteuttamana.	Jokihelmen opisto	Jatkuva	-
Maahanmuuttajat työllistyvät.	Työllisyyspalvelut lisäävät yhteistyötä TE-palvelujen kanssa.	Siikalatvan kunnan työllisyyspalvelut, TE-toimisto	Alkaen 2023	Maahanmuuttajataustaisten työllisyys%
Yritykset työllistävät maahanmuuttajia.	Kartoitetaan työpaikkoja ja lisätään yhteistyötä. Järjestetään yritysvierailuja sekä tutustumiskäyntejä maahanmuuttajille.	Siikalatvan kunta	Alkaen 2023	Maahanmuuttajataustaisten työllisyys%
Maahanmuuttajaperheet tuntevat osallisuutta.	Lisätään osallisuutta kääntämällä kunnan varhaiskasvatussuunnitelmalomake englanniksi/venäjäksi.	Varhaiskasvatus	Alkaen 2023	Onko lomake käännetty? Kyllä/Ei

Tavoite	Toimenpiteet/toteutus	Vastuutaho	Aikataulu	Mittarit
Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret ovat tasavertaisia koululaisia.	Järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta opetussuunnitelman mukaisesti. S2-opetusta järjestetään tarvittaessa.	Koulutoimi	Opinto-ohjelma laaditaan kolmen kuukauden kuluessa koulun aloituksesta.	Opettajat, ohjaajat, opetukseen osallistuminen
Kotouttamisohjelman säännöllinen seuranta ja arviointi.	Ohjausryhmän nimeäminen kotouttamisohjelman seuranta ja arviointia varten. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään 2 kertaa vuodessa. Toimintakertomuksen laadinta vuosittain.	Siikalatvan kunta Ohjausryhmän jäsenet	Vuosittain alkaen 2023	Ohjausryhmä on aloittanut toimintansa. Toimintakertomus käsitellään ja kotouttamisohjelman toteutumista arvioidaan kunnan päätöksentekojärjestelmissä.

LÄHTEET

Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>.

Siikalatvan kuntastrategia 2022–2025. 2022. Saatavissa: <https://siikalatva.fi/wp-content/uploads/2022/04/Siikalatvan-strategia060422.pdf>.

KÄSITTEET

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 3).

Kotouttamisohjelma

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 32.)

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 9).

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 3).

Maahanmuuttaja

Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, § 3).

Ulkomaalaistaustainen

Henkilö, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla.